

NOTA

betreffende het voorstel voor een richtlijn van de Raad over berglandbouw en enkele andere minder begunstigde gebieden. (R/523/73).

1. Inleiding.

Op 27 februari diende de Commissie van de Europese Gemeenschappen een voorstel voor een richtlijn betreffende de landbouw in bergstreken en in sommige probleemgebieden in bij de Raad van de Europese Gemeenschappen. Na enige voorbespreking in de Werkgroep ad hoc landbouwstructuur en het Bijzonder Comité voor de Landbouw vond een eerste korte bespreking in de Raad plaats op 26 maart j.l.. Deze bespreking was algemeen en oriënterend van aard.

Bijgaande nota geeft een systematische samenvatting van het voorstel en enkele hoofdlijnen voor de vorming van een Nederlands standpunt ter zake.

2. Samenvatting van het voorstel.

Titel I: Instelling van een bijzondere steunregeling voor de agrarische probleemgebieden.

1.1. Doelstelling en aard (artikel 1 en 2).

Doel: het verbeteren van landbouwinkomens en het in stand houden van de landbouw in:

- bergstreken en
- sommige andere probleemgebieden waar de landbouw onmisbaar is voor het behoud van een bevolkingsminimum en voor de landschapsverzorging.

Aard: een bijzondere steunregeling die de bedrijvigheid en de ontwikkeling van de landbouwbedrijven bevordert met inachtneming van de permanente natuurlijke belemmeringen die de landbouw in bedoelde regio's ondervindt.

De Lid-Staten delen de Commissie mede voor welke gebieden zij voorstellen de bijzondere steunregeling toe te passen. De Raad stelt, volgens de procedure van artikel 43 van het Verdrag de communautaire lijst van de bedoelde agrarische probleemgebieden vast.

1.2. Typen van agrarische probleemgebieden en hun kenmerken (art. 3 en 4).

1.2.1. Er worden drie typen van agrarische probleemgebieden onderscheiden:

landbouw noodzakelijk is voor de landschapsverzorging en die bestaan uit gemeenten of delen er van;

- b. de agrarische probleemgebieden waar ontvolking dreigt en landschapsverzorging onmisbaar is en die, wat de natuurlijke produktie-omstandigheden betreft, homogene agrarische gebieden vormen;
- c. aan de ad b bedoelde gebieden gelijk te stellen door specifieke problemen gekenmerkte kleine streken waar de voortzetting van de landbouwactiviteit voor het bewaren van het landschap en zijn toeristische bestemming of voor de bescherming van de kusten noodzakelijk is; de totale oppervlakte van deze streken mag in een Lid-Staat de 2,5% van de totale oppervlakte niet overschrijden. (De enige categorie die feitelijk voor Nederland van belang kan zijn, bv. in de gebieden met een kleinschalig landschap).

1.2.2. Alle drie typen van agrarische probleemgebieden moeten de volgende kenmerken hebben:

- voldoende kollektieve voorzieningen (o.m. toegangswegen tot de bedrijven, stroom en drinkwatervoorziening);
- een gemiddeld landbouwkomen dat lager is dan twee derde van het nationale gemiddelde landbouwkomen.

1.2.3. Voor de zgn. berglandbouwgebieden zijn bovendien kenmerken vereist t.a.v. de sterkte van de hellingen en de klimatologische omstandigheden. Voor de zgn. ontvolkingsgebieden zijn bovendien kenmerken vereist t.a.v. de produktiviteit van de grond en de bevolkingsdichtheid.

Titel II. Kompenserende vergoedingen.

2.1. Begunstigden

In aanmerking komende bedrijfshoofden die minstens 3 ha kultuurgrond bebouwen en de verbintenis aangaan gedurende 5 jaar de landbouwactiviteit uit te oefenen. De Lid-Staten zijn gemachtigd aanvullende voorwaarden te stellen om voor vergoeding in aanmerking te komen.

2.2. Hoogte van de vergoeding (art. 8).

De Lid-Staten stellen de hoogte vast naar gelang de omvang van de permanente natuurlijke belemmeringen en binnen de hieronder genoemde grenzen:

- voor de veeteelt: min 20 r.e. en max 50 r.e. per grootvee-eenheid (excl. melkkoeien wier melk voor de verkoop is be-

- stemd) zonder dat het totaalbedrag meer bedraagt dan 50 r.e. per ha grasland en groenvoedergewassen;
- voor de andere teelten: min 20 r.e. en max 50 r.e. per ha cultuurgrond, verminderd met het aantal ha grasland en voedergewassen, de oppervlakte tarwe alsmede de oppervlakte appel-, peer- en perzikboomgaarden groter dan 50 are.

Titel III: Regeling ter aanmoediging van bedrijven met ontwikkelingsmogelijkheden.

In aanvulling op richtlijn 72/159 EEG worden de steunmaatregelen voor de hierbedoelde gebieden verruimd.

- 3.1. Verruiming van de steunmaatregelen (art. 9 lid 1, 2 en art. 10 lid 2).
- a. De minimum last van de begunstigde wordt van 3% tot 2% verlaagd, terwijl de rentesubsidie hoger mag zijn dan 5%. In feite is het de bedoeling, dat het verschil tussen de te betalen rente en 2% wordt gesubsidieerd.
 - b. De in art. 10 van richtlijn 72/159 EEG in het vooruitzicht gestelde oriëntatiepremie t.b.v. de rundvleesproductie wordt met 1/3 verhoogd.
 - c. Er wordt ook rentesubsidie verleend op investeringen op toeristisch of ambachtelijk gebied welke in het landbouwbedrijf worden gedaan voor een bedrag van ten hoogste 10.000 r.e. per bedrijf.

- 3.2. Vergemakkelijking van het te bereiken vergelijkbaar inkomen. (moderniseringsdoel) (art. 9 lid 3 en art. 10, lid 1).

Op twee punten zijn er terzake verruiming t.o.v. richtlijn 72/159 EEG.

- a. De begunstigde kan de compenserende vergoeding toevoegen aan het arbeidsinkomen per v.a.k., dat na realisering van het ontwikkelingsplan moet worden bereikt.
- b. Het te bereiken vergelijkbaar inkomen mag voor 50% bestaan uit inkomsten ingevolge niet-agrarische werkzaamheden in plaats van voor 20%.

Titel IV: Andere maatregelen ten gunste van de landbouwbedrijven.

Ook deze maatregelen betekenen in feite een verruiming van de mogelijkheden als voorzien in richtlijn 72/159 EEG.

4.1. Maatregelen die voor gemeenschappelijke financiering in aanmerking komen (art. 11, 13 en 14).

- a. Ondersteuning van kollektieve investeringen t.b.v. de groen-voederproduktie, de verbetering van- en het aanbrengen van voorzieningen in kollektief geëxploiteerde gewone weiden en bergweiden.
- b. Steun voor samenwerkingsverbanden voor bedrijfsverzorging, die een permanent karakter draagt.
- c. Installatiepremie voor bedrijfshoofden jonger dan 38 jaar bij overname van het ouderlijk bedrijf en voor zover zij een goedgekeurd ontwikkelingsplan hebben opgesteld.

4.2. Aanvullende nationale maatregelen (art. 12).

Art. 14, lid 2b van richtlijn 72/159 EEG is vervangen door het voorliggende voorstel. Art. 14, lid 1 en art. 14 lid 2a van richtlijn 72/159 EEG blijft ook voor de bedrijven in de onderhavige probleemgebieden van kracht. De Lid-Staten kunnen bovendien nog extra steun toekennen, waarbij het bedrag van de investeringen waarvoor de steun geldt niet hoger mag liggen dan 8.000 r.e. per bedrijf en het bedrag van de steun ongeacht de vorm er van niet meer mag bedragen dan 50% van de investering of een bedrag overeenkomende met een kapitaalsubsidie van 3.000 r.e..

Titel V: Algemene bepalingen.

Het voorstel sluit aan bij richtlijn 72/159 EEG. De aktie duurt dus 10 jaar. De uitgaven worden voorts voor 25% gefinancierd door de Gemeenschap, zij het dat de Gemeenschap de uitgaven voor de kompenserende vergoeding voor 50% financiert.

De betekenis hiervan blijkt uit de - voor 5 jaar - door de Cie berekende kosten

	In mln. r.e.		
	<u>Kompenserende vergoeding</u>	<u>Andere maatregelen</u>	<u>Totaal</u>
Totale uitgaven	1.056	521	1.577
Te financieren uit E.O.G.F.L.	528	131	659

(op basis van maximale hypothekeken).

De vermoedelijke uitgaven in de periode 1974 t/m 1978 van het E.O.G.F.L. worden geraamd op 461 mln. R.E..

3. Hoofdlijn voor een door Nederland in te nemen standpunt.

Het voorstel berust op twee uitgangspunten namelijk het belang van de landbouwactiviteit voor de leefbaarheid en de landschapsverzorging en de onmogelijkheid om in bepaalde gebieden met ernstige natuurlijke belemmeringen door middel van die landbouwactiviteit een voldoende inkomen te bereiken. Deze laatste omstandigheid leidt ertoe, dat er nogal wat gebieden in de Gemeenschap zijn die met leeglopen bedreigd worden met alle konsekventies voor leefbaarheid en landschapsverzorging. De keuze van het Commissievoorstel is dan ook om de landbouwers met behulp van een inkomensaanvulling te overreden hun taak als instandhouders van het natuurlijk milieu te blijven vervullen. Vanuit dit oogpunt verdient het voorstel alle aandacht.

Het overgrote deel der in aanmerking komende gebieden zal buiten Nederland liggen, hetgeen voor de financiële konsekventies niet onbelangrijk is. Deze omstandigheid leidt wellicht snel tot de konklusie, dat een afwijzend standpunt t.a.v. het voorstel moet worden aangenomen. Nog afgezien van de vraag of dat een verantwoord standpunt zou zijn, is de realiteit dat Ierland, Italië en het Verenigd Koninkrijk grote belangstelling hebben voor het voorstel en dat de Bondsrepubliek en Frankrijk tegenover het idee van een dergelijke regeling zeker niet negatief staan. Bij de keuze tussen een algemeen afwijzend standpunt en het zich richten op de meest essentiële elementen voor een goede afgrenzing van de konsekventies van het voorstel, lijkt de laatste opstelling het meest voor de hand te liggen, temeer daar de oplossing van de problematiek van het inkomen van de landbouwers in de betreffende gebieden zeker een Gemeenschapsbelang dient, mede in het kader van het in stand houden van het landschap.

Op basis van bovenstaande gedachtengang is het van belang:

- A: de in aanmerking komende gebieden op een verantwoorde wijze te definiëren en zo mogelijk nominaal te omschrijven, danwel op andere wijze te limiteren;
- B: de Gemeenschapsfinanciering uit het E.O.G.F.L. ook voor de compenserende vergoeding te beperken tot 25% in plaats van 50%, de Lid-Staat zelf moet dan nog 75% betalen, hetgeen een zekere garantie voor verantwoord handelen inhoudt;

C: de bijkomende maatregelen - die in feite soepeler en ruimere toepassing van rentesubsidies e.d. mogelijk maken - zuiver een fakultatief karakter te geven en zoveel mogelijk te limiteren.

Binnen deze uitgangspunten lijkt het mogelijk tot een verantwoorde opzet te geraken, ook wat betreft de financiële consequenties. Bovengenoemde uitgangspunten leiden namelijk nagenoeg tot een halvering van de financiële bijdrage van de Gemeenschap, die door de Commissie voor de periode 1974 t/m 1978 geraamd worden op 461 mln. R.E..

Voor Nederland zelf houdt het voorstel in, dat kleine b.v. landschappelijk gevoelige gebieden, zoals b.v. kleinschalige landschappen en beekdalen, tot maximaal 100.000 ha onder de werking van de richtlijn zouden kunnen worden gebracht.

4. Konklusie.

Het lijkt verantwoord en realistisch niet de regeling op zich aan te vechten, doch de onderhandelingen te concentreren op een beperking tot die gebieden waarin de handhaving van de landbouwactiviteit inderdaad nog een bijdrage kan leveren aan de instandhouding van het milieu. Daarnaast is het van belang het percentage voor de medefinanciering van het E.O.G.F.L. integraal te handhaven op 25%. Voorts is het niet gewenst de ruimere mogelijkheden tot gesubsidieerde bedrijfsontwikkeling voor deze gebieden al te ruim te maken, terwijl er zeker geen dwangmatig karakter aan gegeven moet worden.